

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2512

Vragen van de leden **White** en **Mutluer** (beiden GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de aanhoudende problematiek van vuurwapenbezit op Curaçao* (ingezonden 22 april 2025)

Antwoord van Minister **Van Weel** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 20 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2184.

Vraag 1

Bent u bekend met berichten over de aanhoudende problematiek van vuurwapenbezit op Curaçao?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de zorgen over vuurwapenbezit op Curaçao? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Curaçao heeft als autonoom land binnen het Koninkrijk een eigen verantwoordelijkheid voor de rechtshandhaving en voor het beleid om illegale vuurwapens en het bezit hiervan tegen te gaan. Dat neemt niet weg dat ik het zorgwekkend vind dat het aantal vuurwapens op Curaçao lijkt toe te nemen. Omdat Curaçao onderdeel is van het Koninkrijk, hebben zowel positieve als negatieve ontwikkelingen in het land en in de regio hun weerslag in Nederland.

Vraag 3

Spelen de toenemende zorgen over het vuurwapenbezit alleen op Curaçao of ook op de andere Caribische eilanden binnen het Koninkrijk?

¹ Antilliaans Dagblad, 11 april 2025, Strengere controle wapens (<https://antilliaansdagblad.com/en/nieuws-menu/curacao/31008-strengere-controle-wapens>).

² Curacao.nu, 10 april 2025, Strengere aanpak illegaal wapenbezit op Curaçao (<https://curacao.nu/en/strengere-aanpak-illegaal-wapenbezit-op-curacao/>).

Antwoord 3

In de bredere Caribische regio neemt het aantal vuurwapens toe, dit merken de andere Caribische eilanden binnen het Koninkrijk ook.³ Vuurwapenbezit in het Caribisch deel van het Koninkrijk heeft daarom de aandacht. In 2024 is op Bonaire een duidelijke toename waarneembaar van geweldsincidenten waarbij vuurwapens zijn gebruikt. Daarnaast zijn ook op Sint Eustatius en Saba signalen van vuurwapenbezit en -gebruik zichtbaar geworden, niet alleen echte vuurwapens maar ook imitatievuurwapens. Het Korps Politie Caribisch Nederland heeft daar inmiddels meerdere vuurwapens aangetroffen en in beslag genomen.

Vraag 4

Wat doen de lokale autoriteiten op de eilanden tegen het toenemende vuurwapenbezit en gebruik van vuurwapens? Hebben zij voldoende middelen om passend op te treden en de illegale toevoer van wapens via de zee aan te pakken? Kunt hierbij specifiek ingaan op de opsporings- en handhavingscapaciteit op de eilanden?

Antwoord 4

De betrokken autoriteiten zoals de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de Openbare Lichamen van Bonaire, Saba en Sint Eustatius en de politiekorpsen van de (ei)landen zijn bekend met de uitdagingen op het gebied van vuurwapenbezit en vuurwapenhandel. Daarbij verschilt de verantwoordelijkheid die Nederland heeft voor Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en Sint Eustatius, (BES)) met de verantwoordelijkheid ten opzichte van de autonome landen binnen het Koninkrijk (Aruba, Curaçao en Sint Maarten, (ACS)). Nederland is direct verantwoordelijk voor de rechtshandhaving op Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en Sint-Eustatius). De autonome landen binnen het Koninkrijk zijn zelf verantwoordelijk voor de rechtshandavingsketen.

Op alle (ei)landen geldt dat er capaciteitstekorten zijn binnen de opsporings- en handavingsketen, en bij de controles in de havens. Nederland is onder andere via het halfjaarlijkse Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) in goed overleg met de (ei)landen om dit capaciteitstekort zo adequaat mogelijk aan te pakken, rekening houdend met (het verschil in) de verantwoordelijkheden binnen het Koninkrijk.

Bovendien werken de vier landen van het Koninkrijk sinds juni 2021 samen aan het ontwikkelen van een bestuurlijke aanpak van ondermijning middels een werkgroep binnen het Justitieel Vierpartijenoverleg. Alle vier de landen zijn hierin vertegenwoordigd, Curaçao primair met afvaardiging vanuit het Actiecentrum Ondermijning Curaçao (ACOC). Met deze aanpak worden bestuurlijke instrumenten ontwikkeld en geïmplementeerd die ondermijning, waaronder illegaal wapenbezit, moeten tegengaan. De bestuurlijke aanpak ziet onder meer op het ontwikkelen van adequate wetgeving voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ook worden er wetgevingsjuristen aangetrokken om het vergunningsbeleid te stroomlijnen. Het Ministerie van BZK maakt hiervoor jaarlijks 1 miljoen euro vrij.

In het Justitieel Beleidsplan Kustwacht, dat onder regie van de twee Caribische Openbaar Ministeries wordt opgesteld, is het vervoer van en de handel in illegale vuurwapens als een van de vier beleidsspeerpunten genoemd. Hiermee wordt geborgd dat hier beschikbare capaciteit op wordt ingezet, waaronder die van de Kustwacht Caribisch Gebied.

Op Bonaire heeft het Korps Politie Caribisch Nederland, in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de Gezaghebber, preventieve fouilleeracties gehouden binnen tijdelijk aangewezen veiligheidsrisicogebieden, in het kader van de toenemende zorgen omtrent vuurwapenbezit en -gebruik. Deze acties zijn gericht op het vroegtijdig signaleren en tegengaan van (illegaal) wapenbezit en het vergroten van de veiligheid in de openbare ruimte. Bij deze preventieve fouilleeracties is (slechts) één vuurwapen aangetroffen en in beslag genomen. Hoewel de preventieve fouilleeracties bijdragen aan zichtbaarheid en optreden in de openbare ruimte, moet opgemerkt worden dat de effectiviteit vooralsnog als beperkt wordt beoordeeld.

³ Insight Crime, *Criminal Threats to the Caribbean in 2025*.

Zoals hierboven reeds benoemd zijn de autonome landen binnen het Koninkrijk zelf verantwoordelijk voor de aanpak van vuurwapenbezit en vuurwapengebruik. Zo heeft Curaçao als preventieve interventie het programma op Arma ta Karma («Het dragen van een wapen brengt je in gevaar») opgezet. Arma ta Karma is een project dat is gestart door het Actiecentrum Ondermijning Curaçao (ACOC) in samenwerking met de ketenpartners; het Ministerie van Justitie (waaronder de Uitvoeringsorganisatie Justitiële Zorg), het OM, de Koninklijke Marine, de Douane Curaçao en Interpol. Arma ta Karma is een bewustwordingscampagne gericht op het tegengaan van het gebruik en de normalisering van het bezit van illegale vuurwapens. Het doel is om vuurwapengebruik met name onder jongeren tegen te gaan door hen bewust te maken van de risico's en gevolgen van illegaal vuurwapengebruik en stimuleert jongeren om bewustere keuzes te maken. Er wordt veel gebruikgemaakt van online media om de jongeren te bereiken.

Vraag 5

Hoe wordt voorkomen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit en wapenbezit? Is het jeugdwerk voldoende in staat om preventief werk te verrichten? Zo nee, op welke manier kan Nederland hieraan (extra) bijdragen?

Antwoord 5

Het effectief tegengaan van criminaliteit vraagt ook nadrukkelijke aandacht voor preventieve interventies gericht op de jeugd. Ondanks het eerder genoemde verschil in verantwoordelijkheid van Nederland voor Caribisch Nederland en de autonome landen binnen het Koninkrijk, wordt gezamenlijk opgetrokken in de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit op de high impact crimes (HIC).⁴ Zo zijn er diverse preventieve interventies die in heel het Koninkrijk worden uitgevoerd. In aanvulling daarop zal ook vanuit de aanpak Preventie met Gezag in Caribisch Nederland worden ingezet. Op dit moment wordt op Bonaire, Saba, Curaçao, Aruba en Sint Maarten de preventieve gedragsinterventie «Alleen jij bepaalt wie je bent» ingezet en op Bonaire, Saba, Sint Eustatius, Curaçao en Aruba ook de preventieve gedragsinterventie het «Leerorkest». «Alleen jij bepaalt wie je bent» is een wetenschappelijk erkend preventieprogramma gericht op het voorkomen van overlastgevend en/of delinquent gedrag. Het «Leerorkest» is een preventieprogramma dat door middel van muziek de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen bevordert. Deze interventies worden in gezamenlijkheid uitgevoerd en (mede)gesubsidieerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Voor de preventie aanpak geldt dat een vroege signalering van ernstige gedragsproblematiek van cruciaal belang is, evenals het werken aan het vergroten van de weerbaarheid van kinderen door in te zetten op risico- en beschermende factoren en door het bieden van toekomstperspectief. Daarnaast biedt Nederland waar mogelijk ondersteuning aan lokale initiatieven gericht op het voorkomen van jeugdcriminaliteit.

Sinds 2022 werkt de JVO-werkgroep Preventie Jeugdcriminaliteit daarnaast aan manieren waarop de aanpak van jeugdcriminaliteit in het Caribisch deel van het Koninkrijk kan worden versterkt. Samenwerking bij de uitvoering van de plannen is essentieel, maar preventie blijft een eigen landsaangelegenheid. Dat betekent dat de landen hier een eigen verantwoordelijkheid in hebben. Wel is Nederland bereid blijvend in te zetten op kennisdeling, ondersteuning, financiering, vis-à-vis de structurele inzet van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Vraag 6

Wat doet Nederland om de CAS-eilanden te ondersteunen bij het optreden tegen vuurwapenbezit en vuurwapengebruik?

Antwoord 6

Het optreden tegen vuurwapenbezit en vuurwapengebruik vergt een sterke justitiële keten en een goede informatie- en kennispositie. De autonome landen zijn zelf verantwoordelijk voor de rechtshandhaving. Wel ben ik via

⁴ Zie Voortgangsrapportage High Impact Crimes 2024, Kamerstuk II, 2024–2025, 28 684, nr. 748

het JVO doorlopend in gesprek met de Ministers van Justitie van de autonome landen over de aanpak van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, over actualiteiten en over de samenwerking binnen de justitiële ketens op de landen. Daarnaast kan de Nederlandse regering – indien nadrukkelijk gevraagd door de landen – op basis van artikel 36 van het Statuut bijstand verlenen op specifieke onderwerpen. Zie ook mijn antwoord op vraag 4 over de JVO-werkgroep bestuurlijke aanpak van ondermijning en de inzet van de Kustwacht.

Vraag 7

Op welke wijze worden de autoriteiten op de BES-eilanden ondersteund?

Antwoord 7

De Openbare Lichamen van Bonaire, Sint-Eustatius en Saba kunnen als onderdeel van Nederland, evenals andere decentrale overheden, een beroep doen op ondersteuning vanuit Europees Nederland. Een recent voorbeeld is de uitwisseling tussen het Openbare Lichaam Bonaire en het Ministerie van Justitie en Veiligheid bij het opstellen van nieuw wapenbeleid en het uitwisselen van expertise hierover. Aangezien de BES-eilanden een integraal onderdeel vormen van het Nederlandse landsdeel van het Koninkrijk worden de eilanden conform het *comply or explain* principe bij elke beleidsvorming of ontwikkeling in de wet- en regelgeving betrokken. Gezamenlijk zal gekeken worden of de ontwikkeling in de wet- en regelgeving ook voor de BES-eilanden zou moeten gelden, of dat bijvoorbeeld rekening moet worden gehouden met regionale verschillen.

Daarnaast financiert het Ministerie van Justitie en Veiligheid het RIEC Caribisch Nederland (CN) dat momenteel als pilotorganisatie de integrale en bestuurlijke aanpak van ondermijning op de BES-eilanden uitvoert. Het tegengaan van vuurwapens wordt door RIEC CN meegenomen in de bredere ondermijningsaanpak waarbij het thema lucht- en zeehavens een prioriteit is. Een voorbeeld van de inzet is dat het RIEC CN werkt aan de bewustwording van medewerkers in de havens op ondermijningssignalen. Daarnaast wordt samen met de relevante partners binnen het RIEC-verband gewerkt om controles uit te voeren in de havens op Bonaire om een bijdrage te leveren aan het bestrijden van vuurwapensmokkel.

Ook zijn de BES-eilanden in 2025 toegetreden tot de eerder genoemde werkgroep bestuurlijke aanpak van ondermijning. Het Ministerie van JenV maakt hiervoor jaarlijks in 2025–2027 100.000 euro vrij.

Vraag 8

Wat doet het Koninkrijk tegen het illegaal invoeren van vuurwapens en wat is nodig om deze aanpak te intensiveren?

Antwoord 8

Wapenhandel is een transnationaal probleem, waardoor het belangrijk is om dit in internationaal verband aan te pakken. Bovendien is wapenhandel vaak verweven met andere criminele activiteiten, zoals drugshandel. Nederland is samen met Italië, Frankrijk, Spanje en Portugal lid van het consortium van het EU samenwerkings- en capaciteitsopbouw programma EL PACCTO 2.0. Dit programma richt zich op het tegengaan van grensoverschrijdende, georganiseerde criminaliteit. Wapenhandel is een van de thema's die onder EL PACCTO 2.0 vallen. Nederland is verantwoordelijk voor de integratie van de Caribische (CARICOM) regio in EL PACCTO 2.0. Er wordt verkend in hoeverre de landen in het Koninkrijk op termijn ook kunnen deelnemen aan onder andere trainingen, bijeenkomsten en netwerken van professionals. Nederland levert de Strategic Key Expert voor de Cariben, een Project Officer en een Financial Officer. Daarnaast zet Nederland in op de inhoudelijke betrokkenheid en de inzet van short term experts in Latijns-Amerika en de Caribische regio. Nederland bekijkt, samen met het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden en via EL PACCTO, ook naar de mogelijkheden om samenwerking met de regionale organisatie CARICOM IMPACS te verstevigen. Voor het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden is, in afwachting van eventuele trainingen via EL PACCTO en een intensievere samenwerking met CARICOM IMPACS, al wel onderzoek gestart hoe de Douanediens hun toezicht op niet-fiscale wetgeving kunnen versterken. Op Curaçao vinden er inmiddels risicogerichte controles plaats op de smokkel van vuurwapens

vanuit de Verenigde Staten. Daarnaast is Douane Curaçao deelnemer aan het Actiecentrum Ondermijnende Criminaliteit (ACOC). Wapensmokkel is een belangrijk aandachtspunt van het ACOC. Verder wordt door de eilanden deelgenomen aan activiteiten die de Werelddouaneorganisatie in de Caribische regio ontplooit (veelal in samenwerking met de Caribbean Customs Law Enforcement Council en CARICOM), zoals capaciteitsopbouw activiteiten en regionale multi-agency operaties gericht op het tegengaan van de smokkel van vuurwapens en verdovende middelen. Daarnaast is het vervoer van en de handel in illegale vuurwapens – zoals ook aangegeven in het antwoord op vraag 4 – een van de vier beleidsspeerpunten in het Justitieel Beleidsplan en daarmee ook voor de prioriteitsstelling van de Kustwacht Caribisch Gebied. De Kustwacht werkt samen met (internationale) partners om grensoverschrijdende, ondermijnende criminaliteit zo dicht mogelijk bij de bron aan te pakken.

Vraag 9

Op welke manier wordt de illegale online verkoop van vuurwapens teruggedrongen? Werken de autoriteiten binnen het Koninkrijk hierbij goed samen? Zo nee, bent u bereid om samen met de eilanden deze aanpak te inventariseren?

Antwoord 9

Bekend is dat het relatief makkelijk is om via het internet of sociale media een vuurwapen te bemachtigen. Het tegengaan van de online verkoop en handel van illegale vuurwapens is daarom van groot belang. Vanuit de politie is in 2023 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de vuurwapenhandel op Telegram, om hier meer zicht op te krijgen. Het blijft echter lastig om goed zicht te krijgen op de aard en omvang van de online handel in vuurwapens. Er kunnen verschillende opsporingsmethoden worden ingezet, om personen uit de anonimiteit te halen en de online handel aan te pakken. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om online infiltratie of de inzet van pseudokoop. Ook hierbij is internationale samenwerking van essentieel belang, vanwege het grensoverschrijdende karakter van de online wereld en van de vuurwapenhandel.

Ik ben via het JVO doorlopend in gesprek met de Ministers van Justitie van de autonome landen over de aanpak van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, over actualiteiten en over de samenwerking binnen de justitiële ketens op de landen. Waar relevant kan ook gesproken worden over de aanpak van vuurwapens in de online wereld.